

De Tweede Kamer
Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
T.a.v. Rianne Letschert, informateur
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

datum
12-12-2025

Geachte mevrouw Letschert,

De komende weken geeft u richting aan een nieuw coalitieakkoord, in een periode waarin Nederland voor grote maatschappelijke opgaven staat. Eén daarvan is de verslechterende weerbaarheid van onze samenleving. Digitale afhankelijkheid, schadelijk middelengebruik en mentale ongezondheid ondermijnen de weerbaarheid van mensen en daarmee de basis van een gezonde samenleving.

Het Trimbos-instituut staat voor een maatschappij waarin iedereen mentaal gezond is en er geen schade meer is door middelengebruik. Dat doen we door onafhankelijk en betrouwbaar kennis te ontwikkelen, te bundelen en helpen toepassen, voor publiek en professionals. Onze kennis is stevig onderbouwd met wetenschappelijk onderzoek. We werken met betrouwbare cijfers en bewezen effectieve methoden voor preventie en interventie. Daarmee verbinden we wetenschap, beleid en praktijk.

Bij het Trimbos-instituut staat centraal wat goed en belangrijk is voor de samenleving. We werken over het hele spectrum van ondersteuning en zorg: van het voorkomen van problemen tot en met behandeling en herstel. En op de hele levensloop: van zwangerschap en geboorte tot aan het levenseinde. Daarbij hebben we speciale aandacht voor mensen die meer risico lopen of extra steun nodig hebben. Ons doel is dat iedereen – van burger tot beleidsmaker en professional – kan beschikken over duidelijke kennis en praktische hulpmiddelen om mentale gezondheid te versterken en schade door middelengebruik te voorkomen.

Een gezond Nederland vraagt om politieke visie, daadkracht, doorzettingsvermogen én onderbouwde keuzes. Om de mentale weerbaarheid van Nederland te versterken en in het coalitieakkoord zichtbaar in te zetten op een mentaal gezonde en weerbare samenleving, vragen wij uw aandacht voor de volgende thema's.

Een mentaal weerbare samenleving vraagt om een brede investering

De mentale gezondheid van Nederlanders, en vooral van jongeren en kwetsbare groepen, staat onder druk. Vier op de 10 Nederlanders hebben last van angst of depressiegevoelens. De gevolgen hiervan zijn groot, zowel voor het individu als voor de maatschappij; hoge kosten voor zorg, verzuim en arbeidsongeschiktheid. Ook neemt de toegang tot zorg af waardoor klachten verergeren. Dit vraagt om een brede en structurele investering in mentale gezondheid. Het is

hierbij belangrijk te investeren in langlopende programma's, ingebed in onderwijs, zorg en de leefomgeving. Door zorg- en preventie te verankeren in al het beleid en structureel middelen hiervoor beschikbaar te stellen, versterken we de weerbaarheid van de samenleving.

Even offline om meer aanwezig te zijn

Digitale media en technologie brengen kansen én risico's mee voor mentale gezondheid. Jongeren hebben recht op begeleiding; ouders en professionals op kennis en praktische tools. Wij vragen u in te zetten op het verzamelen, delen en toepassen van kennis over digitalisering en welzijn, zodat beleid en praktijk beter worden ondersteund en jongeren meer ruimte krijgen om echt aanwezig te zijn.

Gezonde kinderen beginnen bij gezonde ouders

Een gezonde start is niet voor ieder kind vanzelfsprekend. Roken, alcohol- en drugsgebruik en vapes rond de zwangerschap en geboorte vormen risico's voor de ontwikkeling van het (ongeboren) kind. De eerste levensjaren van een kind zijn in grote mate bepalend voor de latere gezondheid van mensen. Om kinderen de meest gelijke kans te bieden is het belangrijk om (aanstaande) ouders te ondersteunen bij het verminderen van schadelijk middelengebruik. Een blijvende inzet op programma's zoals Gezonde Start is daarbij noodzakelijk om ouders effectief te begeleiden, zodat kinderen een eerlijkere kans krijgen op een gezond leven.

Vapes die lokken, schade die blijft

Veel jongeren verruilen een sigaret voor een vape. Kleurrijke verpakkingen, zoete smaken en slimme marketing maken vapes aantrekkelijk, terwijl de gezondheidsrisico's groot zijn. Daarom is het belangrijk om de ambitie van een Rookvrije Generatie vast te houden en te versterken, met extra aandacht voor het terugdringen van de aantrekkelijkheid en beschikbaarheid van vapes. Dit vraagt om stevige nationale en Europese maatregelen en om structurele financiering voor tabaksbestrijding, waaronder campagnes en lokale activiteiten. Ook is het nodig om de geplande bezuinigingen op preventie voor 2026 terug te draaien en middelen structureel te verankeren, zodat jongeren blijvend worden beschermd.

Het Trimbos-instituut roept u dringend op om structureel in te zetten op het versterken van de mentale weerbaarheid van Nederland en dit zichtbaar in het nieuwe coalitieakkoord mee te nemen.

Met vriendelijke groet,

Peter van Dijken

Directeur Trimbos-instituut